

Szemnek is tetsző szlovén könyvtárak

Tisztelettel elnézést kérek a szlovén kollégáktól, amiért ezt a „felületes” címet adtam e szösszenetnek. Nézzék el nekem, Magyarország legkisebb megyéjéből, az ország legkisebb megyei könyvtárából érkeztem Muraszombatba, a Csongrád Megyei Könyvtáros Egyesület által szervezett tanulmányút kapcsán, s ahonnan én jövök, a „külsín” és a „belbecs” korántsem tükrözik egymást.

A legelső, amit láttam, a 2003-ban átadott, impozáns, 3 800 m²-es könyvtáráépület volt – természetesen a paraméterekkel ekkor még nem voltam tisztában.

Vendéglátónk, a *muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár* képviselőjében **Jasna Horvat** igazgatónő, **Papp József** nemzetiségi tájékoztató könyvtáros, és **Bojan Režonja** beszerzésért felelős könyvtáros kolléga fogadta a 35 fős csoportot. Az igazgatónő rövid köszöntés után átadta a szót Papp József kollégának, aki aztán - egy Power Point bemutatóval, és személyes kalauzollal – tartalommal töltötte meg a teret.

A 19000 lakosú Muraszombatban (Murska Subota) a lakosságból 4700 fő (24,8 %) könyvtárhasználó, napi 615 fő a látogatók száma. Az állománya 400000 db fölött van, évente 12700 dokumentummal gyarapszik. A felnőtt, és gyermekrészleg heti 60 órában várja az olvasókat: hétfőtől péntekig 8:00-19:00 óráig, szombaton 8:00-13:00 óráig. (A nyári nyitva tartás is egészen „emberi”, szombat kivételével felváltva tart nyitva délelőtt, illetve délután, 8, illetve 6 órában.) A könyvtár további részlegei: folyóirat olvasó, helytörténeti-, és nemzetiségi gyűjtemény. Regionális feladatköréből eredően bibliobusz és vidéki könyvtárak tartoznak hozzá – 12 település 37000 lakosának könyvtári ellátását biztosítja. Mindezt 25 fős kollektívával: 18 könyvtáros és 7 műszaki, ill. adminisztrációs dolgozóval biztosítják.

Ezek eddig száraz, ám szép számok – a minőség azonban a szemrevételezés után sem változott! Túl azon a kellemes érzésen, hogy levegőt kapok (!) a tágas térben, a kicsi és nagyobb olvasókat a legnagyobb kényelem veszi körül a gyermekrészlegen, izgó-mozgó játékokkal, könyvkiemeléssel, (ép, dekoratív könyvborítók mosolyognak rájuk!) fantáziadús, fa betűfülekkel. A meseszoba minden szerdán és csütörtökön könyvtárismereti és „bibliopedagógiai” foglalkozással, kényelmes gyerekbútorokkal, játékokkal, mesekuckóval, és bábokkal várja a kedves kiskorú olvasókat. Kézműves foglalkozások, kreatív könyvtárosok kezeinek nyoma is felfedezhető a fantáziadús díszítőelemeken, és a gyönyörű, jó állapotú, sok példányszámú könyvek alkotta polcsorok enteriőre sem utolsó!

A felnőtt olvasók kényelmi és tudományos igényeinek kielégítésére olvasóterem, „csendes olvasó terem”, aktuális témák kiemelése, és a nyüzsgő kiválasztó tértől némileg elkülönített olvasó sarkok állnak a könyvtárhasználók rendelkezésére.

A könyvtár közösségi térként való funkcionalitásának bizonyítéka a rendezvények rendkívül nagy száma: az állandó és időszakos kiállítások, könyvbemutatók, olvasási versenyek, helyismereti bemutatók, író-olvasótalálkozók, meseórák évi 174 (!) alkalommal biztosítják a lehetőséget ember és kultúra egymásra találásához.

A hazánkban még „gyermekcipőben” járó bibliobuszok működése Szlovéniában már több évtizedre tekinthet vissza. A muraszombati mozgókönyvtári ellátás mai formája 1995-ben kezdte meg működését, akkor még egy kisebb, 2 500 dokumentum szállítására alkalmas járművel. Az érintett vidéki települések és a minisztérium támogatásával egy korszerű, 5 000 db könyv, és nem hagyományos dokumentum egyidejű elhelyezésére alkalmas járművet vásároltak. (A bibliobusz teljes állománya 7 000 db dokumentum). A busz „hatóköre”: a goričkói nemzetiségi terület 7 településére magyar nyelvű irodalmat, a magyarországi Rábavidék 5 településére szlovén nyelvű irodalmat szállít.

A magyar és szlovén gyermekek, felnőttek egyaránt jól érezhetik magukat ebben a környezetben, hiszen modern, színes, kényelmes, és kívülről is tetszetős a rendkívüli „közlekedési eszköz”.

Ha a muraszombati könyvtár a modern szépség, akkor a lendvait nevezhetjük az időtálló szépségnek, hiszen az épület 1907-ben épült **Dr. Laubhaimer Oszkár** királyi közjegyző villájaként. A könyvtár 1976-ban költözött be. A neobarokk épület eredeti, ólmozott üvegablakaiból mára már kevés maradt, ám sok egyéb díszítőelem őrzi a hely jellegét. A csodálatos, faragott oszlopfőekkel, stukkókkal díszített olvasóterme, kényelmes bútorokkal berendezve, méltó helye a különböző rendezvényeknek. Maga a könyvtár nem túl nagy, ám maximálisan ki tudják használni a tereket anélkül, hogy túlzásfoltosság érzetét keltené. Az alagsorban kapott helyet egy kisebb kiállítás, a gyermekkönyvtár, a feldolgozó szoba, a raktár és egy kisebb közösségi helyiség/tárgyaló terem. A szó: „alagsor” senkit se tévesszen meg! Világos, modern, tiszta, rendezett, és legfőképpen színes!

Miután Lendva és környéke kétnyelvű terület, törvény írja elő a magyar nemzetiségű lakosság magyar nyelvű irodalommal való ellátását. Ennek megfelelően évi 1 000 könyvvel bővül a magyar nyelvű állomány, és minden felirat, rendezvényről szóló plakát kétnyelvű. Mondanom sem kell, teljesen természetes közegben mozogtunk ezáltal akár itt, akár a már említett muraszombati könyvtárban.

Való igaz, nem mondhatják el magukról a szlovéniai könyvtárak sem, hogy egy kánaánban élne, és az állam a tenyerén hordozná őket, viszont kívülről úgy tűnik, a törvény adta jogokkal, kötelezettségekkel a pénzübeli támogatottság is nagyjából arányos. Jártam már néhány erdélyi, és szlovákiai város könyvtárában. Láttam már koszos fehér, egyen borítóval ellátott könyvekkel teli, dohos, szűk, szétszabdalt könyvtárakat és láttam „citromból limonádét készítő”, kevéske támogatottságát maximálisan kihasználóakat. Itt, Szlovéniában, a nyugati hipermodern könyvtár is megvillant előttem. (A celjei könyvtár ajtajában a biblioboxot használatba vétel közben láttam, sorban álltak előtte az olvasók, s én, a korszerűséget nélkülöző, jámbor könyvtáros, japán turista módjára böszén kattogtattam fényképezőgépem.)

Mindent összevetve azt gondolom, az arany középutat láttam e két említett szlovéniai könyvtárban. Modernnek, használhatóak, naprakészek, de még nem automatizálódott az olvasóval való személyes kontaktus.